

Folkevalgtprogram for Risør Bystyre 10.3-11.3.2020

Ordfører Per Kristian Lunden

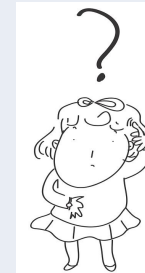
Samhandling mellom de folkevalgte

- Vi skal ha en samling basert på dialog som skal

*trigge stolthet og nysgjerrighet.

*starte kulturbygning og legge fundament for trygghet i bystyrekollegiet.

Kl	Program tirsdag 10.03.20
09.00	Velkommen v /ordfører
09.10	Valgt som politisk leder i Risør kommune og i Agder Fylke
09.30	Dette er oss..... en presentasjon av bystyrekollegiet Hvem er vi, hvor kommer vi fra og hva forventer vi oss?
10.00	Kort kaffepause.
10.10	Den stolte kommune-organisasjonen» Speed date med fakta og nøkkeltall Innlegg fra, og samtale med, rådmannen og ledergruppa
11.00	Beinstrekk
11.10	Hvor skal vi? Om retning, fart og styring, og kanskje noen farer Vi kjører en øvelse med enkle metaforer
11.45	Lunsj

RISØR KOMMUNE
DEN HVITE BY VED SKAGERRAK

12.30	Båtbyggerne presenterer sine bilder.
13.00	Rammer for bystyrets liv som kollegium og kommunens høyeste organ En samtale med ordfører Gruppesamtaler – hvordan vil vi ha det som kollegium? Hva er interpellasjon og hva er reglene? Hvordan stiller man spørsmål og hva kan man forvente når man spør? Hvordan får man opp en sak?
14.00	Kort pause
14.10	Politisk handlingsrom i møte med administrasjonen Innlegg om formelle rammer, ny kommunelov og «Vekslingsfeltet» Forvaltningsnivåene – hva og hvorfor?

Samhandling mellom bystyret og administrasjonen

Ulike roller – klare grenser men åpenhet for «vekslingsfeltet»

14.40	Rollene * Arbeidsgiverrollen * Lederrollen * Styringsrollen * Ombudsrollen * Habilitet/inhabilitet
15.00	Kort pause
15.15	Case og diskusjoner roller og mulige rollekonflikter
16.00	Slutt for dagen

RISØR KOMMUNE
DEN HVITE BY VED SKAGERRAK

Valgt som politisk leder i Risør kommune og i Agder Fylke

RISØR KOMMUNE
DEN HVITE BY VED SKAGERRAK

Og dette.....

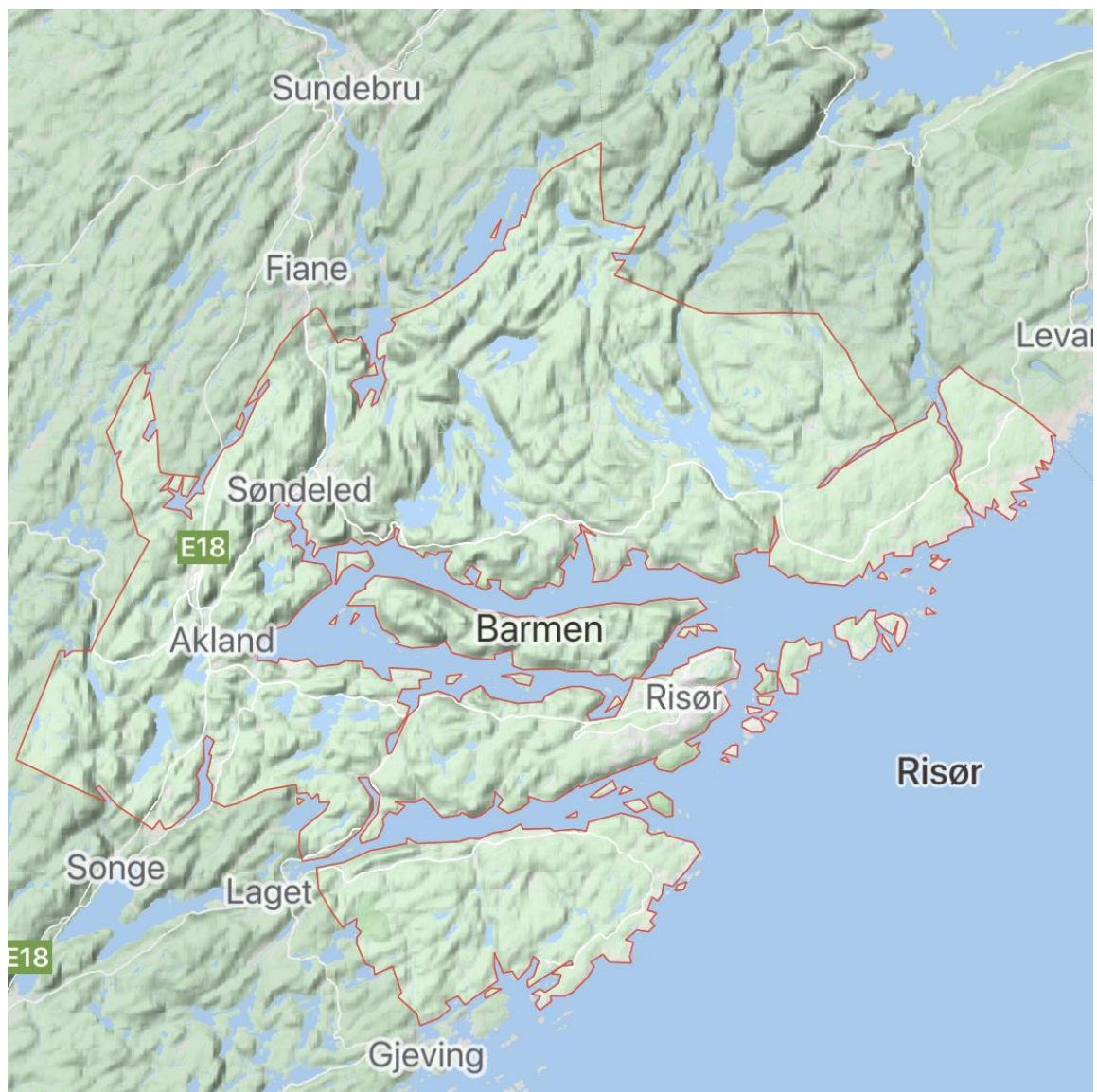
RISØR KOMMUNE
DEN HVITE BY VED SKAGERRAK

RISØR KOMMUNE
DEN HVITE BY VED SKAGERRAK

RISØR KOMMUNE
DEN HVITE BY VED SKAGERRAK

RISØR KOMMUNE
DEN HVITE BY VED SKAGERRAK

Den stolte kommuneorganisasjonen

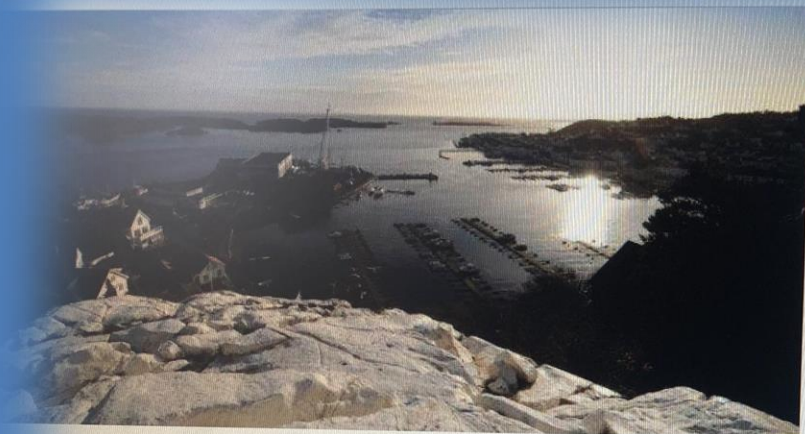
Rådmannen og sentrale ledere i møte med nysgjerrig
tilflytter/arbeidssøker

RISØR KOMMUNE
DEN HVITE BY VED SKAGERRAK

1 / 28

KOMMUNEPLAN

2019-2030

Samfunnsdelen

VI SKAL VOKSE

Gjennom samarbeid og
attraktivitet

RISØR KOMMUNE
DEN HVITE BY VED SKAGERRAK

Samfunnsdelen

«En selvstendig og nyskapende kommunesektor»

RISØR KOMMUNE
DEN HVITE BY VED SKAGERRAK

Type båt?

Hvem styrer?

Hvem er mannskap?

Hva driver den framover?

Hvilke farer ligger forut?

Lunsj til 12.30

RISØR KOMMUNE
DEN HVITE BY VED SKAGERRAK

RISØR KOMMUNE
DEN HVITE BY VED SKAGERRAK

Rammer for bystyrets liv som kollegium og kommunens høyeste organ

En samtale med ordfører

Gruppesamtaler – hvordan vil vi ha det som kollegium?

Hva er interpellasjon og hva er reglene?

Hvordan stiller man spørsmål og hva kan man forvente når man spør?

Hvordan får man opp en sak?

RISØR KOMMUNE
DEN HVITE BY VED SKAGERRAK

Politisk handlingsrom i møte med administrasjonen

Innlegg om formelle rammer, ny kommunelov og «Vekslingsfeltet»

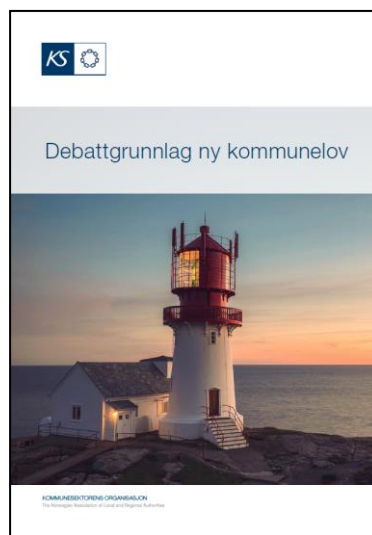
Forvaltningsnivåene – hva og hvorfor?

Ny kommunelov – hva betyr dette for kommunene?

«En selvstendig og nyskapende kommunesektor»

Lovarbeidet

Blir det mer selvstyre?

Blir det bedre lokaldemokrati ?

Blir kommuneloven enklere og mer tilgjengelig?

Blir det mer selvstyre?

Ja, men avhenger av praktiseringen

Blir det bedre lokaldemokrati?

Ja, men avhenger av praktiseringen

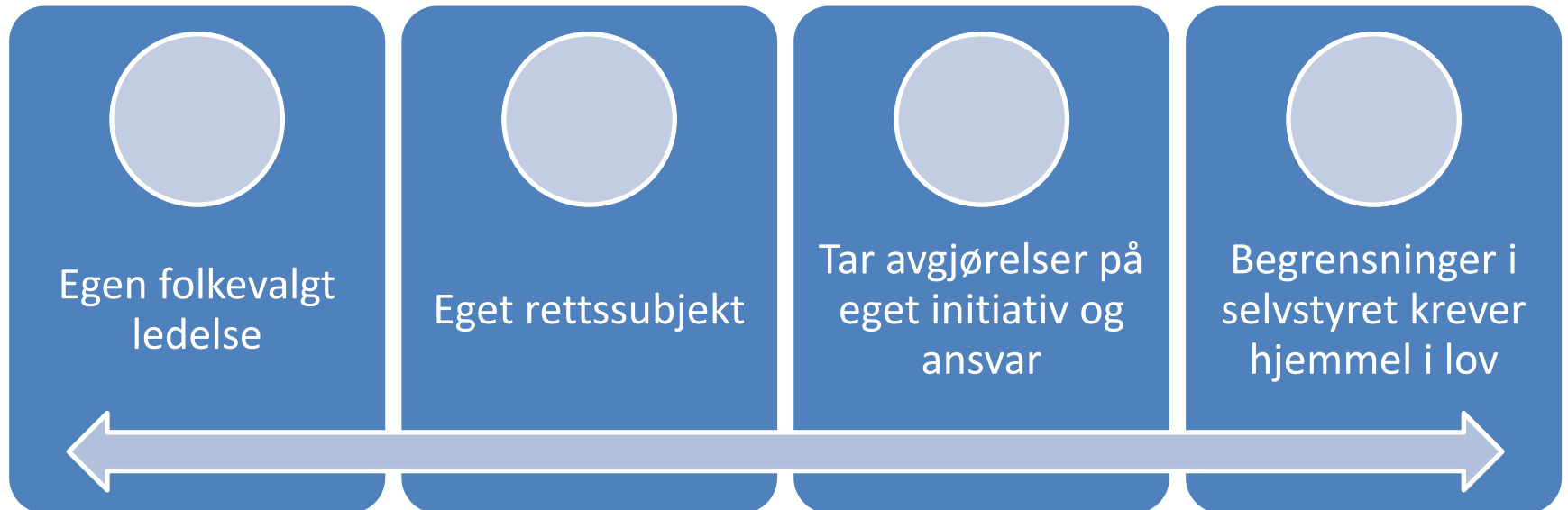
Blir kommuneloven enklere og mer tilgjengelig?

Ja, men avhenger også av særlovsgjennomgangen på internkontroll

Formålsbestemmelsen

- Formålet med loven er å *fremme* det kommunale og fylkeskommunale **selvstyret** og legge nødvendige **rammer** for det.
- Loven skal *legge til rette for* det lokale **folkestyret** og et sterkt og representativt **lokaldemokrati** med aktiv innbyggerdeltakelse.
- Loven skal *legge til rette for* at kommuner og fylkeskommuner kan yte **tjenester** og drive **samfunnsutvikling** til beste for innbyggerne. Loven skal også legge til rette for kommunenes og fylkeskommunenes utøvelse av offentlig **myndighet**.
- Videre skal loven *bidra til* at kommuner og fylkeskommuner er **effektive, tillitsskapende og bærekraftige**.

Ulike elementer ved det lokale selvstyret er lovfestet

Lovfestet prinsipper for nasjonale myndigheters forhold til det kommunale og fylkeskommunale selvstyret

Nærhetsprinsippet

Offentlige oppgaver bør fortrinnsvis legges til det forvaltningsnivået som er nærmest innbyggerne

Finansieringsprinsippet

Innenfor rammene av nasjonal økonomisk politikk bør kommuner og fylkeskommuner ha frie inntekter som gir økonomisk handlingsrom

Forholdsmessighetsprinsippet

Det kommunale og fylkeskommunale selvstyret bør ikke begrenses mer enn det som er nødvendig for å ivareta nasjonale mål

Folkevalgte

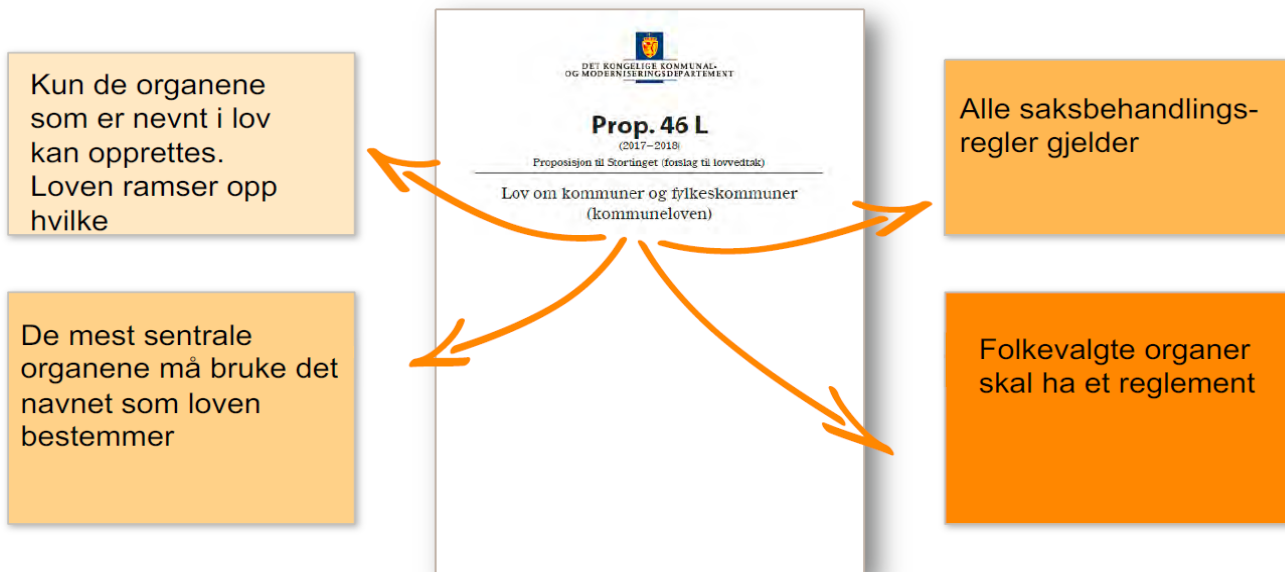
Endringer som styrker folkevalgt ledelse og styring

- Lovfester at kommuner og fylkeskommuner er undergitt **folkevalgt ledelse**
- **Mer styringsinformasjon** til kommunestyret som kollegium
- **Prinsipielle saker** kan bare behandles av folkevalgte organer
- **Representantskapet** i kommunalt oppgavefelleskap – valgbarhetsregler

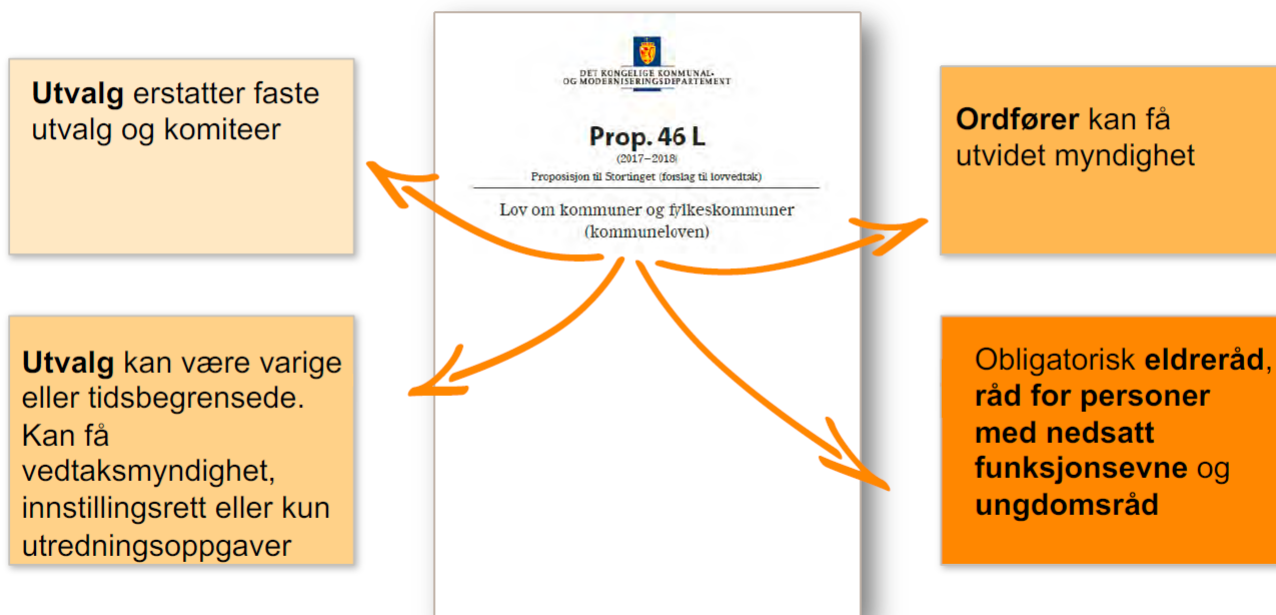
Foto: Eva Kvelland

Verdt å merke seg: politisk organisering

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Verdt å merke seg: politisk organisering II

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

To ulike typer organer – men samme regler gjelder for begge!

Folkevalgte organer (§5-1)

- a) kommunestyre og fylkesting
- b) formannskap og fylkesutvalg
- c) kommuneråd og fylkesråd
- d) utvalg, inkludert kommunedelsutvalg og kontrollutvalg
- e) arbeidsutvalg
- f) felles, folkevalgt nemnd i vertskommunesamarbeid
- g) kommunestyre- og fylkestingskomiteer
- h) styret for deler av den kommunale eller fylkeskommunale virksomheten i parlamentarisk styrte kommuner eller fylkeskommuner
- i) representantskap og andre styringsorganer for et interkommunalt politisk råd
- j) representantskap for et kommunalt oppgavefellesskap
- k) et kommunalt eller fylkeskommunalt folkevalgt organ hjemlet i særlov

Andre kommunale organer (§5-2)

- a) partssammensatte utvalg
- b) styret for en institusjon
- c) underordnete styringsorganer for et kommunalt oppgavefellesskap
- d) styret for et kommunalt eller fylkeskommunalt foretak
- e) eldreråd, råd for personer med funksjonsnedsettelse og ungdomsråd eller annet medvirkningsorgan for ungdom

Hvem er folkevalgt?

- Med folkevalgte menes i denne loven medlemmer av kommunestyret og fylkestinget og personer som et folkevalgt organ har valgt inn i et folkevalgt organ eller et annet kommunalt organ etter § 5-2.
- Dersom administrativ ledelse velges inn i **underordnede** organer i kommunalt oppgavefellesskap, så skal de likevel ikke anses som folkevalgte.

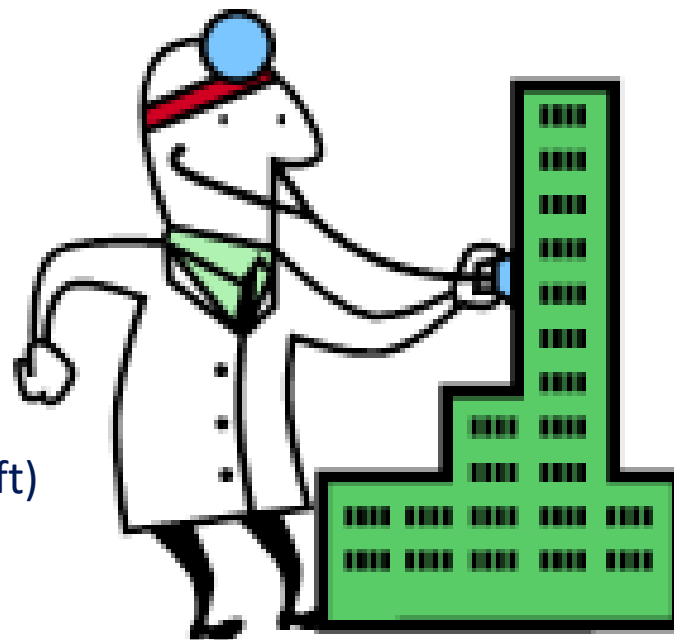
Folkevalgte som har vervet som sin hovedbeskjeftigelse får flere rettigheter

Skal-bestemmelser:

- Rett til sykepenger
- Rettigheter ved yrkesskade
- Permisjoner (skal selv gi forskrift)

Kan-bestemmelser:

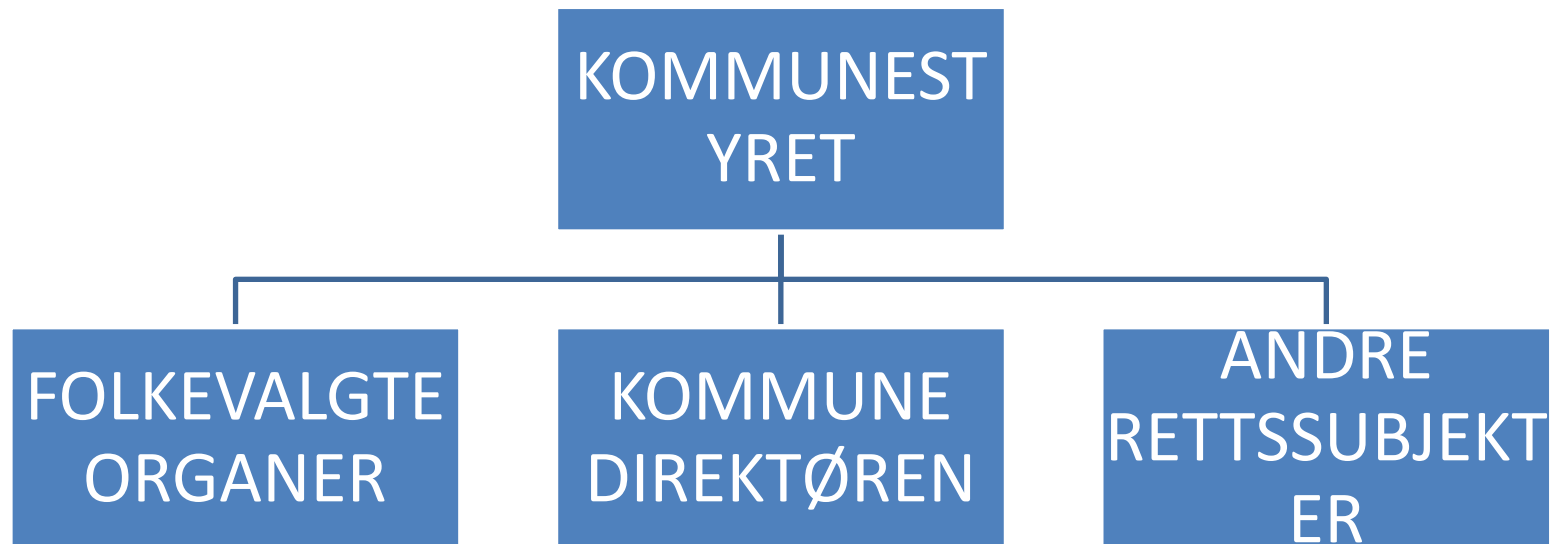
- Rett til ettergodtgjøring (skal selv gi forskrift)
- Pensjonsordning (Kongen kan gi forskrift)

KS anbefaler...

- **Sykepenger**
 - Kommunen/fylkeskommunen utbetaler det overskytende av 6 G
- **Yrkesskade**
 - å tegne frivillig yrkesskadeforsikring og eventuelt andre tilleggsforsikringer
- **Permisjoner**
 - Kommunen/fylkeskommunen skal løse dette gjennom at den folkevalgte får beholde sin godtgjørelse
- **Ettergodtgjøring**
 - 1,5 mnd dersom den folkevalgte har en jobb å gå tilbake til
 - 3 mnd dersom den folkevalgte ikke har en jobb å gå tilbake til
- **Pensjonsordning**
 - KS anbefaler at dette diskuteres i kommunestyret/fylkestinget, og at pensjonsordninger innføres i alle kommuner og fylkeskommuner for folkevalgte som har vervet på hel- eller deltid

Delegering av myndighet

MER MYNDIGHET TIL ORDFØRER KAP 6

- Møte, tale og **forslagsrett** i alle folkevalgte organer unntatt kommune/fylkesråd og organer under dem, men kun møte og talerett i kontrollutvalget
- Treffe vedtak i saker som ikke har prinsipiell betydning **hastesaker** (nytt) og **opprette utvalg** som skal forberede saker som ikke har prinsipiell betydning (nytt). Kan gis av kommunestyret og formannskap.
- Ordfører skal rapportere til kommunestyret hvordan den delegerte myndigheten er benyttet.
- Men også en utvidet adgang til å suspendere ordfører
- Ikke direkte valg av ordfører

Samhandling mellom bystyret og administrasjonen

Ulike roller – klare grenser men åpenhet for
«vekslingsfeltet»

RISØR KOMMUNE
DEN HVITE BY VED SKAGERRAK

Gruppesamtale

Gruppene jobbe med konkrete eksempler på «vekslingsfelt» utfra rollene som folkevalgte har.

- * Arbeidsgiverrollen
- * Lederrollen
- * Styringsrollen
- * Ombudsrollen
- * etikk – god praksis i Risør Kommune

Din rolle som folkevalgt

«En selvstendig og nyskapende kommunesektor»

- <https://tv.nrk.no/program/MUHU64000118>

Godt lokaldemokrati med høy tillit har vi når...

Foto: ScanStockPhoto

- innbyggerne kjenner seg godt representerte,
- de folkevalgte setter dagsorden, styrer ressursbruken og er ombud for innbyggerne, og
- kommunen leverer det som er lovet.

Hva kjennetegner et godt lokaldemokrati (og gjør kommuner forskjellige)?

SPESIelt VIKTIG

- Intern kultur preget av tillit og åpenhet
- Tydelige ansvarslinjer og god rolleavklaring
- Informasjon

IKKE ENDTYDIG

- Politisk styringsmodell
- Delegering til politiske utvalg og til administrasjon
- Målstyring
- Interkommunalt samarbeid
- Møteledelse
- Kanaler for innbyggerdeltakelse

Kilde: KS 2017

Mer om hva som gjør kommuner forskjellige

- **Fire standarder for godt lokaldemokrati:**
 - **Pålitelig styre:** Likebehandling, redelighet, respekt for spilleregler
 - **Ansvarlig styre:** Oversikt og informasjon til innbyggerne
 - **Borgernært styre:** Interesse for og aktiv involvering av innbyggere skaper engasjement og deltagelse
 - **Effektivt styre:** Omforente mål blir omsatt i resultater
- (NIBR-rapport 2013:24 Veier til god lokaldemokratisk styring)

Politikk er dypest sett å velge løsninger og prioriteringer det ikke er entydige fasitsvar på. Beslutningspyramiden

- **P 3: Den ideologiske begrunnelse: Verdier, prinsipper, holdninger, menneskesyn osv.**
- **P 2: Vi politisk begrunner det vi bestemmer: Erfaring, fornuft, pragmatikk, fag, teori, vane, økonomi osv.**
- **P 1: Vi drøfter og beslutter og HANDLER: Slik gjør vi det!**

(Enkelt å si – krevende å etterleve i det virkelige liv)

Hva har vært de største endringene med konsekvenser for folkevalgtrollen de siste par tiårene? - 1

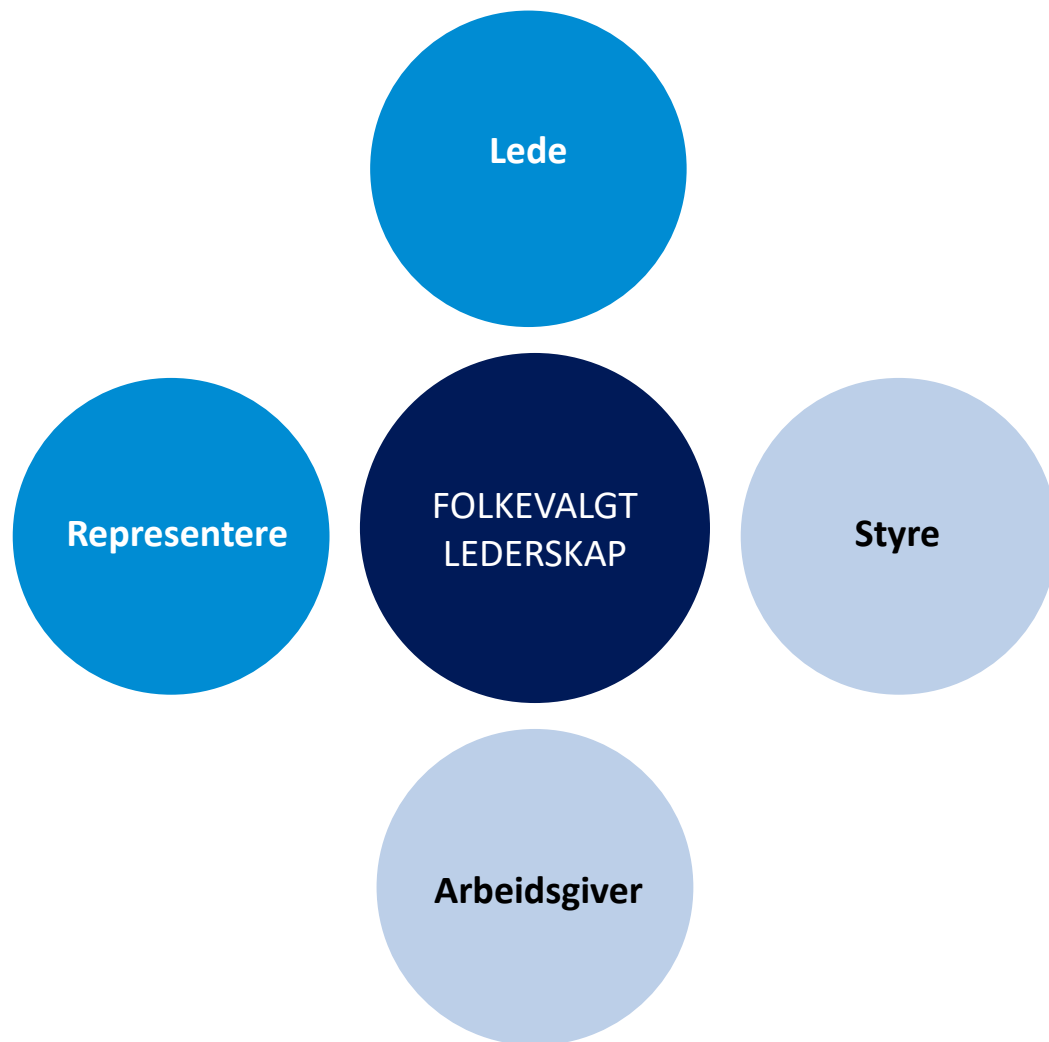
- Styringsrollen: Interkommunalt samarbeid og kommunal-politisk «styringslekkasje». Generalistkommunen under press – eller døende?
- Arbeidsgiverrollen og delegering til rådmannen: Fremheving av arbeidsgiverpolitikk - og avpolitisering av utøverfunksjonen (Fordeler og tap?)
- Fra individuell politikerrolle til politisk kollegium

Hvor har de største endringene med konsekvenser for folkevalgrollen vært de siste par tiår? -2

- Fra detaljstyring til rammestyring
- Kontinuerlig: Tydeliggjøring og fremheving av politikk og politikerrollen. Politikk for politiske mål – og rådmann/fagfolk for gjennomføring og drift
- Delegeringsreglementet deler kommunen mellom det politiske området og det faglig/administrative området: Utgangspunktet er at all makt er i kommunestyret

Reaktiv eller proaktiv?

En sterk stat

En kritisk og
årvåken presse

SOM FOLKEVALGT ER
DU UNDER PRESS

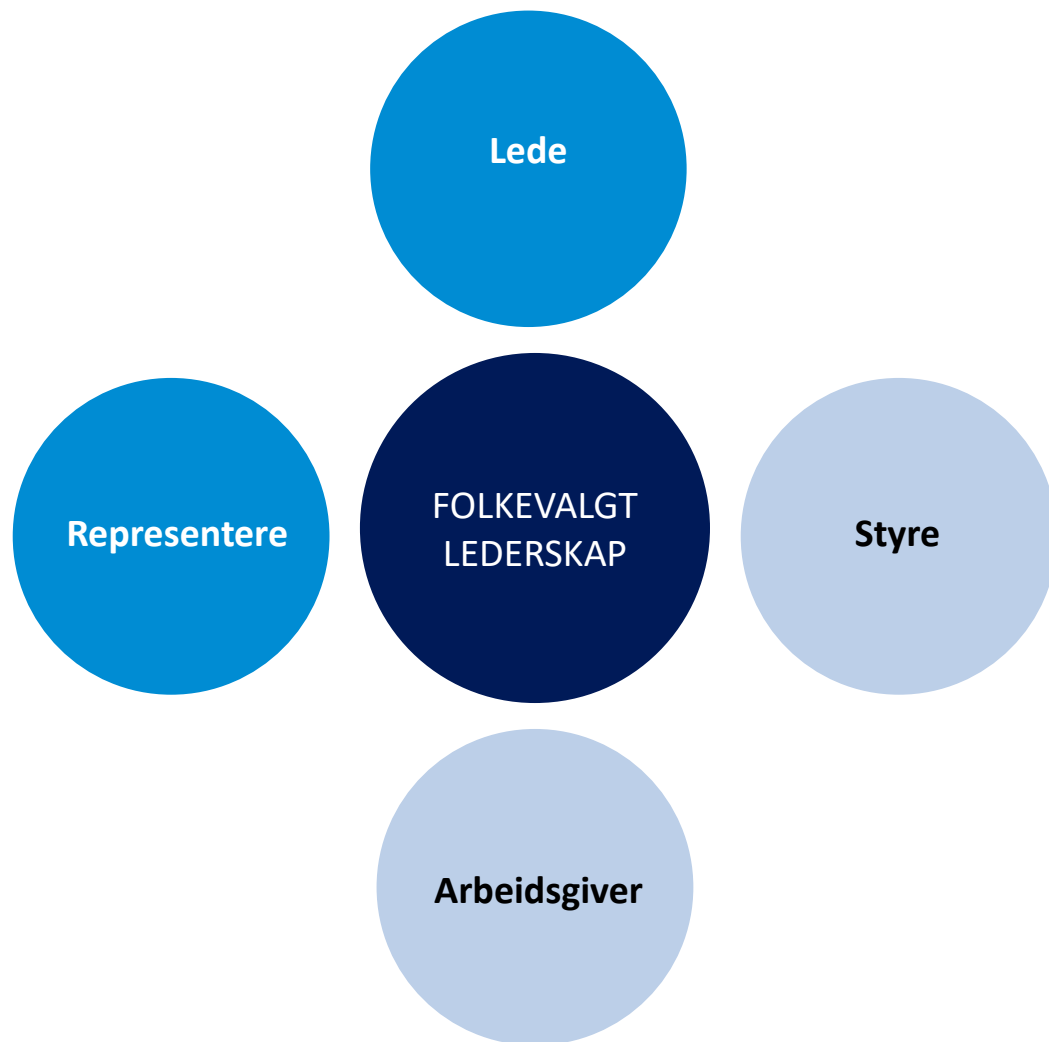
Forventninger fra
innbyggerne

Oppgavevekst og
komplekse prosesser

Vennesla kommune

CASE

Mulige konflikter mellom roller.....

CASE

Mulige konflikter mellom roller.....

Case Mobbing i skolen

En foreldre til en elev i 4 klasse på sentrum barneskole har tatt kontakt med kommunestyremedlem Knut Knudsen fordi han opplever at hennes datter blir mobbet på skolen.

Forelderen hevder at mobbingen foregår i friminuttene og til/fra skolen. Eleven har heller ikke mange venner å leke med på fritiden.

Forelderen har tatt opp dette «mange ganger» med lærerne og rektor uten at dette har gitt synlige resultater. Faren som også sitter i skolens FAU har også på generelt grunnlag tatt opp saken der.

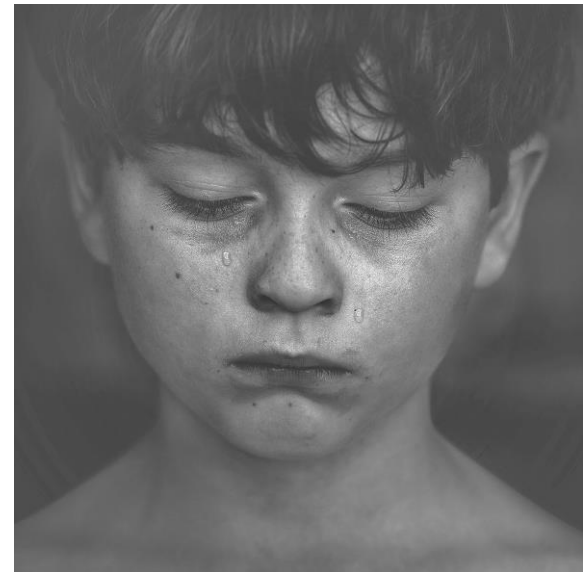

Photo by Kat J on Unsplash

Case Mobbing i skolen

Rektor viser til kommunens «plan mot mobbing».

Rektor sier skole følger denne planen, men kan likevel ikke garantere at det skjer mobbing på skolen eller i dens nærområde.

Kommunestyremedlem Knut Knudsen som også er medlem av komité 2 som har ansvar for oppvekst og kultur i kommunen har vært saksordfører for «planen mot mobbing».

Nå er Knut i villrede på hva han skal gjøre med saken.

Phot by Scott Webb on Unsplash

Case Mobbing i skolen

Phot by NeONBRAND on Unsplash

HVILKE RÅD VIL
DERE GI KNUT?

Case Mobbing i skolen

Knut Knudsen lover han skal undersøke saken nærmere og på neste møte i komite 2, under «åpen post».

Han viser til samtalen han har hatt med en forelder på sentrum skole og spør oppvekstsjefen hva hun kan gjøre med mobbing i skolen.

Hva mener dere om framgangsmåten fra Knut Knudsen?

Skal enkelthenvendelser fra innbyggere tas opp i kommunes formelle organer?

Phot by NeONBRAND on Unsplash

Case

Politikk er å ville

Case Politikk er å ville

Lillevik kommune har 43 medlemmer i kommunestyret og behandler 150 saker i året.

«Alle» sakene er initiert av kommunedirektøren og er levert i henhold til kommunens årshjul. Saken blir sendt ut i god tid før møtet og det er god tid til å ta stilling til kommunedirektørens forslag til vedtak. Det er enkelt å være kommunestyrerepresentant i Lillevik!

Kåre Sand som har sittet i kommunestyret i tre perioder. Han har stilt mange grunngitte spørsmål i løpet av disse årene, og alle disse har blitt besvart med god informasjon. Men hvor ble politikken av?

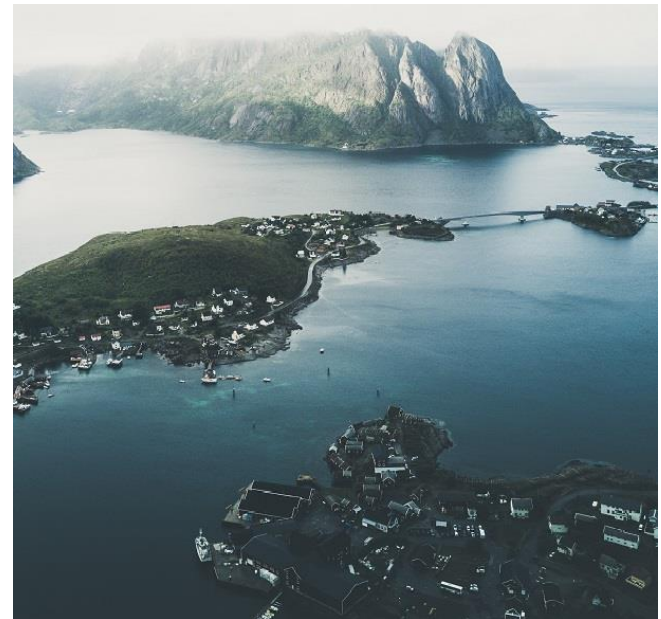

Foto: Unsplash/Taneli Lahtinen

Case

Politikk er å ville

Nå er han lei. I denne perioden har partiet hans laget en liste over ting de vil gjennomføre eller i det minste foreslå i løpet av det første året i valgperioden.

Hvordan kan Kåre Sand og kommunestyret få fremmet de sakene de har gått på valg på, og sette dagsorden på det politiske arbeidet?

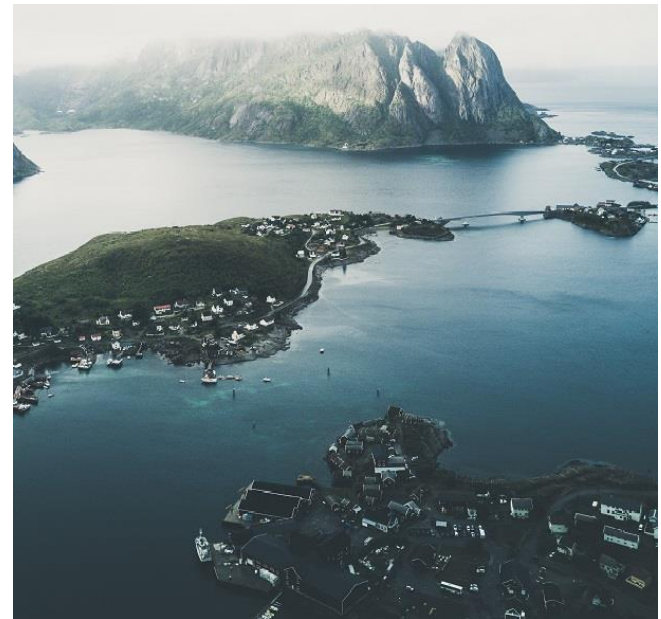

Foto: Unsplash/Taneli Lahtinen

Case

Kutt i budsjettet

Fredrik Folkevalgt

[Sosiale medier](#)

Case

Kutt i budsjettet

Storvik kommune har behov for å bruke mindre penger på grunn av endringer av eiendomsskatten. Kommunen må til neste år kutte 20 millioner.

På vårens budsjettkonferanse har kommunedirektøren lagt fram mulige tiltak for innsparing på 30 millioner og økte kostnader som hun mener bør prioriteres i neste års budsjett på 10 millioner.

Konferansen gjennomføres med politikere, tillitsvalgte, administrativ toppledelse og de kommunale rådene. Det kommer ytterligere ønsker om økte tiltak på til sammen 10 millioner kroner. Mange av politikerne blir bekymret for kommunedirektørens kutt. Det kommer ikke fram nye mulige innsparinger.

Case

Kutt i budsjettet

Når saken kommer til behandling i kommunestyret ønsker flertallet å innføre gratis mat i skolen og dette er kostnadsberegnet til 3 millioner. Dette blir vedtatt.

Finansieringen av gratis mat i skolen foreslås finansiert med å legge ned kommunikasjonsavdelingen og overføre ansvaret for kommunikasjon til den enkelte avdeling innenfor eksisterende budsjetttramme.

Spørsmål:

Kan kommunestyret vedta å legge ned kommunikasjonsavdelingen?

Hvordan kunne kommunestyret og administrasjonen samhandlet bedre?

Case

Oppsigelse av medarbeider

Case I

- Kommunedirektør Peder Ås i Lillevik kommune sa opp personalsjef Marte Kirkerud. Marte søksøkte kommunen. Peder Ås informerte kommunestyret om søksmålet.
- Peder Ås var fornøyd med at han nå hadde fått hjemmel i kommuneloven til å håndtere personalsakene selv. Nå var det ikke behov for å innhente kommunestyrets samtykke.
- Han inngikk forlik med Marte, der Marte aksepterte at arbeidsforholdet ble avsluttet mot at hun fikk utbetalt et engangsbeløp på NOK 1 000 000,- (1 mill.). Beløpet var utenfor budsjett.
- Ordføreren synes kommuneloven nå har gitt kommunedirektøren for mye makt.

HANDLET PEDER
ÅS RIKTIG HER?

Case

Kritikk av kommunalt ansatte

Case II

- En folkevalgt som sitter både i formannskap og kommunestyre har gjennom lang tid skrevet kritiske leserinnlegg på sosiale medier om en navngitt leder i kommunen.
- Dette skjer til tross for at kommunes etiske regelverk understreker at kommunens ansatte og folkevalgte skal opptre i samsvar med kommunen sine verdier.
- For folkevalgte presiseres det særskilt at de har et ansvar som arbeidsgiver og at kritikk av administrasjonen skal gå gjennom kommunaldirektøren
- Vedkommende sier at han uttaler seg som privatperson, ikke som folkevalgt, og at dette handler om retten til ytringsfrihet.

Case II

Diskuter:

- Kan en folkevalgt kan velge å se bort fra kommunes vedtatte etiske retningslinjer og begrunne det med at hun opptrer som privatperson?
 - Hvordan kan eventuelt kritikk av kommunalt ansatte tas opp av folkevalgte?
-

Case

Arbeitsgiverrollen

Case Arbeidsgiverrollen

Kommunedirektøren i Lillevik kommune har avslått søknad om permisjon fra to medarbeidere. Disse to likte ikke avgjørelsen og henvendte seg til to kommunestyrerepresentanter og «klaget sin nød».

De to folkevalgte troppet senere opp på kommunedirektørens kontor hvor de ba om en forklaring på hvorfor permisjonssøknadene ble avslått.

Kommunedirektøren viste til at han kun forholdt seg til kommunestyret som kollegium og de to folkevalgte fikk derfor ikke et svar.

Case Arbeidsgiverrollen

I neste kommunestyremøte stiller en av representantene spørsmål til ordføreren om den konkrete saken.

Det blir en stor debatt om hvorvidt kommunedirektørens kunne avslå søknader om permisjon og ikke minst om kommunedirektørens bare kunne «avvise» de to folkevalgte på den måten han hadde gjort.

Det fremmes ikke forslag om at kommunedirektørens beslutning skal omgjøres.

- Kan en kommunestyrerepresentant forlange svar fra kommunedirektøren i enhver sak?
- Hvor går grensen mellom kommunestyrets arbeidsgiveransvar og kommunedirektørens arbeidsgiveransvar?

Case

Involvere innbyggerne

Case

Involvere innbyggerne

- I Lillevik kommune er en lokal barneskole i svært dårlig forfatning. Det har kommet flere klager fra elevrådet, FAU, lærere og enkeltelever og foreldre. Også lokalavisa har kastet seg på og dokumentert slitasjen ved skolen. Det har skapt mye debatt på sosiale medier.
- Kommunestyret ønsker nå å ta grep. Det er mange alternativer - fra å legge ned skolen til å bygge ny.
- Kommunestyret ønsker å involvere innbyggerne før en beslutning fattes.

HVORDAN
KAN
INNBYGGERN
E
INVOLVERES?

Case

Interkommunalt samarbeid

Case Interkommunalt samarbeid

- Tre kommuner har felles plan og byggesakskontor. Den største kommunen er vertskapskommune for samarbeidet.
- I en av samarbeidskommunene er arealdelen av kommuneplan i ferd med å bli rullert.
- Det er store politiske motforestillinger mellom de ulike grupperingene i kommunestyret på sentrale deler av planen.
- Etter den opprinnelige planen skulle arealplanen vært lagt ut til offentlig ettersyn allerede for ett år siden, men på grunn av manglende kapasitet ved det felles plankontoret har ikke dette arbeidet blitt prioritert.

Case

- Lederen for det største opposisjonspartiet har ved to anledninger stilt grunngitte spørsmål til ordføreren om når planen skal legges ut til offentlig ettersyn.
- Svaret fra ordføreren er at kapasiteten på det felles plankontoret er sprengt og at planen vil komme så fort den er klar.
- Hva kan kommunestyret gjøre for å påskynde prosessen?
- Hvilket ansvar har kommunedirektøren i vertskapskommunen for at planen allerede er ett år forsinket?
- Hva skal deres egen kommunedirektøren gjøre?

Case

Samspillet mellom de folkevalgte og
administrasjonen

Case

Samspeilet mellom de folkevalgte og administrasjonen

Sommeren 2013 – i beste agurktid – slår lokalavisen Utposten opp en avslørende historie fra Lillevik kommunes eldreomsorg: ”Vil skille brødre” lyder det med krigstyper på avisens forside. Neste dag brettes historien ut på første side i regionavisen, og denne følger opp i dagene som kommer.

To brødre -én sykehjemsplass

To gamle brødre – 78 og 84 år, begge ugifte og uten nære pårørende – har bodd på småbruket hele livet og ikke ligget noen til byrde. Den eldste er blitt dement, og den yngste sliter tungt med å ta seg av broren og holde hus og gård i noenlunde stand. En yngre nabo ser at dette ikke går og har kontaktet kommunens omsorgssjef, som har vært på tilsynsbesøk. Begge brødrene har søkt om sykehjemsplass. De har holdt sammen hele livet og føler seg sterkt avhengige av hverandre. Kommunens inntaksteam har nå besluttet å ta inn den eldste av brødrene så snart det blir ledig plass på en av bygdas institusjoner.

Case

Samspillet mellom de folkevalgte og administrasjonen

Den yngste er ikke kvalifisert for sykehjemsplass. Naboen har lest brevet sammen med brødrene, tolket innholdet for dem og sett reaksjonene. Deretter har han først kontaktet omsorgssjefen på ny og fått vite at vedtaket er endelig. Han har så gått til lokalavisen og henvist til kommunens serviceerklæring som sier at Lillevik kommune har en brukerorientert eldreomsorg.

Umenneskelig behandling

Historien utvikles videre – daglig i regionavisen, ukentlig i lokalavisen. Innbyggere og lokalpolitikere kommer på banen og kritiserer omsorgssjefen og inntaksteamet. "Umenneskelig behandling av gamle mennesker" står det i regionavisen. Denne har også intervjuet ordføreren på telefon. Ordføreren er på ferie i Italia, men sier at han vil ta tak i saken så snart han er tilbake i Norge. Omsorgssjefen henviser til at inntak på sykehjem er en delegert oppgave, og at administrasjonen har fått klare faglige kriterier for hvem som skal gis plass på sykehjem.

Case

Samspeilet mellom de folkevalgte og administrasjonen

Etter disse kriteriene er 78-åringen ikke kvalifisert for sykehjemsplass, og det er lang venteliste for folk som i langt høyere grad trenger plassene.

Politiker tilbyr plass på sitt private sykehjem

Når striden har rast i to uker, kommer en av lokalpolitikerne på banen og tilbyr brødrene dobbeltrom på sitt private sykehjem, selvsagt mot at kommunen kjøper plassene til ordinære satser. Politikeren benytter samtidig anledningen til å kritisere kommunens restriktive holdning til private sykehjem og sier at saken viser hvor liten fleksibilitet vi får når kommunen ikke vil tillate private omsorgstilbud.

Case

Samspillet mellom de folkevalgte og administrasjonen

Dårlig skjønn

Straks ordføreren er tilbake etter ferien får saken en "lykkelig slutt". Med favnen full av blomster og plassert mellom de to brødrene kunngjør ordføreren gjennom regionavisen at brødrene sammen flytter inn på dobbeltværelse på det private sykehjemmet. "Vi skal nå gå gjennom rutinene og sikre en mer menneskelig eldreomsorg," sier ordføreren, samtidig som han beklager at det er utvist dårlig skjønn i denne saken.

Case

Samspillet mellom de folkevalgte og administrasjonen

Spørsmål til refleksjon:

- Hva innebærer en delegering av ansvar og avgjørelsesmyndighet fra kommunestyret til kommunedirektøren?
- Hvordan skal folkevalgte som enkeltpersoner forholde seg hvis de er uenige i en faglig/administrativ vurdering?

Case

Habilitet, skolenedleggelse

Case

Habilitet, skolenedleggelse

Kommunestyret her bestemt at administrasjonen skal utrede skolestrukturen i hele kommunen. Når utredningen er ferdig kommer den opp til behandling i kommunestyret.

Kommunedirektøren foreslår å legge ned 3 av 5 skoler og utvide de 2 som blir igjen.

To av kommunestyrerepresentantene er lærere i kommunen. Den første på en av skolene som er foreslått nedlagt og den andre på en skole som er foreslått utvidet.

En annen politiker er leder av FAU på en skole som foreslås lagt ned og har gjennom hele prosessen uttrykt misnøye med rådmannens forslag.

Case

Habilitet, skolenedleggelse

- Er kommunestyrerepresentantene som er lærerne habile til å behandle saken?
 - Er kommunestyrerepresentanten som er ledere av FAU være med å behandle saken?
-

Case Kommuneplan

Case Kommuneplan

Kommunen ruller arealdelen av kommuneplanen og det er bl.a. foreslått ett nytt boligområde og en ny gang og sykkelveg mellom kommunens to tettsteder.

En av politikerne i kommunestyret eier 50 daa av arealet som er foreslått som boligområdet.

En annen politiker vil etter alle solemerker bli berørt av gang og sykkelvegen ved at denne sannsynligvis vil gå over hans hage.

- Er noen av disse habile til å behandle arealdelen av kommuneplan?
- Om ja, - når blir de eventuelt inhabile?

Case

Fastsetting av godtgjøring til folkevalgte

Case

Fastsetting av godtgjøring til folkevalgte

Kommunestyret fastsetter selv sin egen godtgjørelse herunder også ordførerens godtgjøring. I mange kommuner gjøres dette i forbindelse med behandlingen av årsbudsjettet.

I forbindelse med fastsetting av ordføreres godtgjøring for neste år overlater ordføreren møteledelsen til varaordføreren og erklærer seg inhabil til å fastsette egen godtgjøring.

- Kan ordføreren erklære seg selv inhabil?
- Er ordføreren inhabil til å fastsette sin egen godtgjøring?
- Kan fastsetting av godtgjøring for folkevalgte løses på andre måter?

Case

Folkevalgt og ansatt i samme kommune

Case

Fastsetting av godgjøring til folkevalgte

I kommunestyret er det fem av 21 representanter ansatt i kommunen. En av disse er også hovedtillitsvalgt for de ansatte.

Kommunestyret skal behandle arbeidsgiverpolitisk plattform for kommunen.

- Hvordan skal politikere som er ansatt i kommunen forholde seg i denne saken?
- Kan en folkevalgt som er hovedtillitsvalgt være med på denne behandlingen i kommunestyret?

Velkommen

RISØR KOMMUNE
DEN HVITE BY VED SKAGERRAK

Ordfører Per Kristian Lunden

RISØR KOMMUNE
DEN HVITE BY VED SKAGERRAK

Lyset i trappa.....

RISØR KOMMUNE
DEN HVITE BY VED SKAGERRAK

Litt om forvaltningsnivåene og kontrollsystemene

Kontrollutvalget
Revisjonen

Rådmannens internkontroll

RISØR KOMMUNE
DEN HVITE BY VED SKAGERRAK

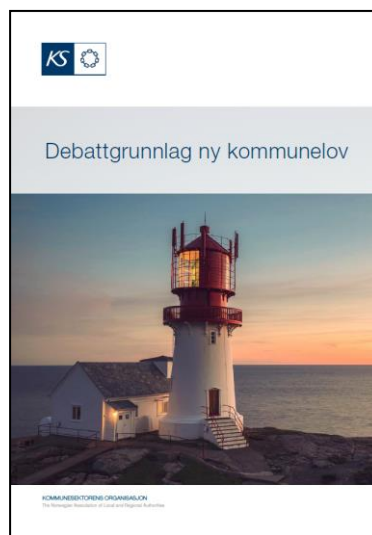

Ny kommunelov – hva betyr dette for kommunene?

«En selvstendig og nyskapende kommunesektor»

Lovarbeidet

Blir det mer selvstyre?

Blir det bedre lokaldemokrati ?

Blir kommuneloven enklere og mer tilgjengelig?

Blir det mer selvstyre?

Ja, men avhenger av praktiseringen

Blir det bedre lokaldemokrati?

Ja, men avhenger av praktiseringen

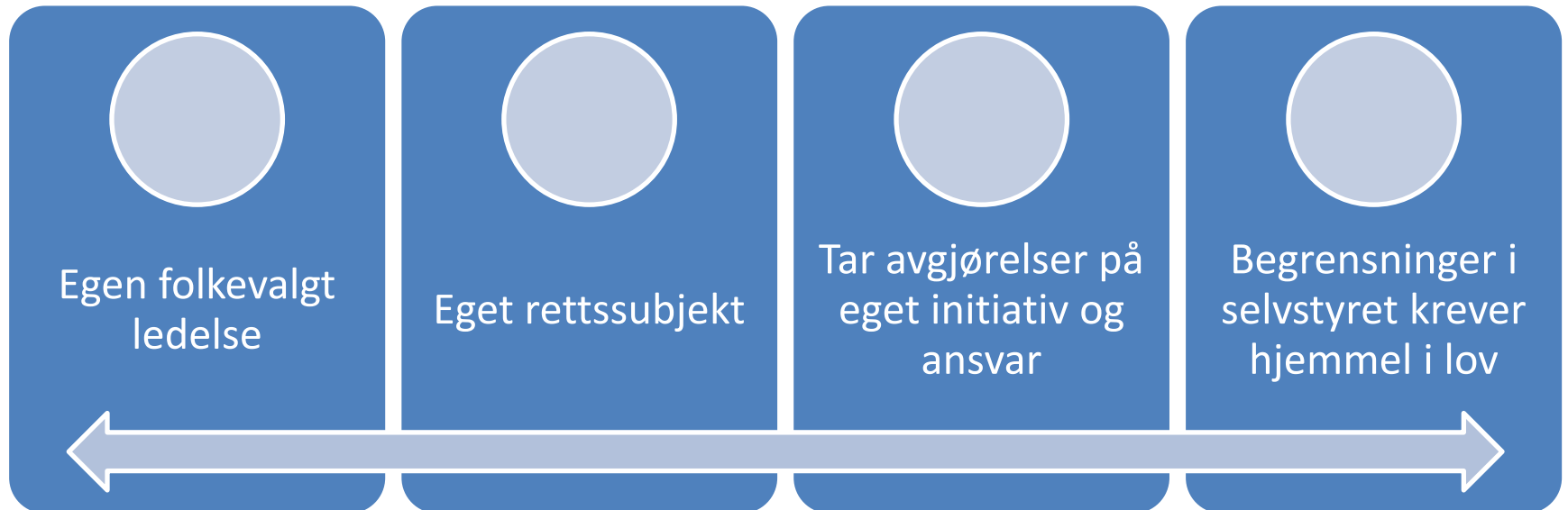
Blir kommuneloven enklere og mer tilgjengelig?

Ja, men avhenger også av særlovsgjennomgangen på internkontroll

Formålsbestemmelsen

- Formålet med loven er å *fremme* det kommunale og fylkeskommunale **selvstyret** og legge nødvendige **rammer** for det.
- Loven skal *legge til rette for* det lokale **folkestyret** og et sterkt og representativt **lokaldemokrati** med aktiv innbyggerdeltakelse.
- Loven skal *legge til rette for* at kommuner og fylkeskommuner kan yte **tjenester** og drive **samfunnsutvikling** til beste for innbyggerne. Loven skal også legge til rette for kommunenes og fylkeskommunenes utøvelse av offentlig **myndighet**.
- Videre skal loven *bidra til* at kommuner og fylkeskommuner er **effektive, tillitsskapende og bærekraftige**.

Ulike elementer ved det lokale selvstyret er lovfestet

Lovfestet prinsipper for nasjonale myndigheters forhold til det kommunale og fylkeskommunale selvstyret

Nærhetsprinsippet

Offentlige oppgaver bør fortrinnsvis legges til det forvaltningsnivået som er nærmest innbyggerne

Finansieringsprinsippet

Innenfor rammene av nasjonal økonomisk politikk bør kommuner og fylkeskommuner ha frie inntekter som gir økonomisk handlingsrom

Forholdsmessighetsprinsippet

Det kommunale og fylkeskommunale selvstyret bør ikke begrenses mer enn det som er nødvendig for å ivareta nasjonale mål

Folkevalgte

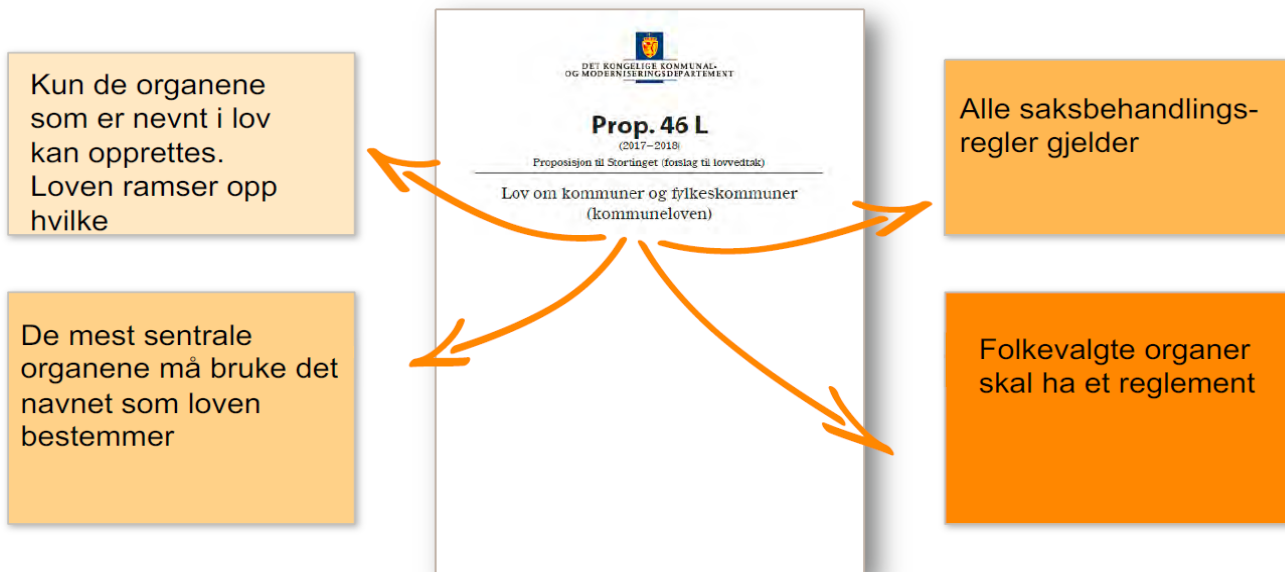
Endringer som styrker folkevalgt ledelse og styring

- Lovfester at kommuner og fylkeskommuner er undergitt **folkevalgt ledelse**
- **Mer styringsinformasjon** til kommunestyret som kollegium
- **Prinsipielle saker** kan bare behandles av folkevalgte organer
- **Representantskapet** i kommunalt oppgavefelleskap – valgbarhetsregler

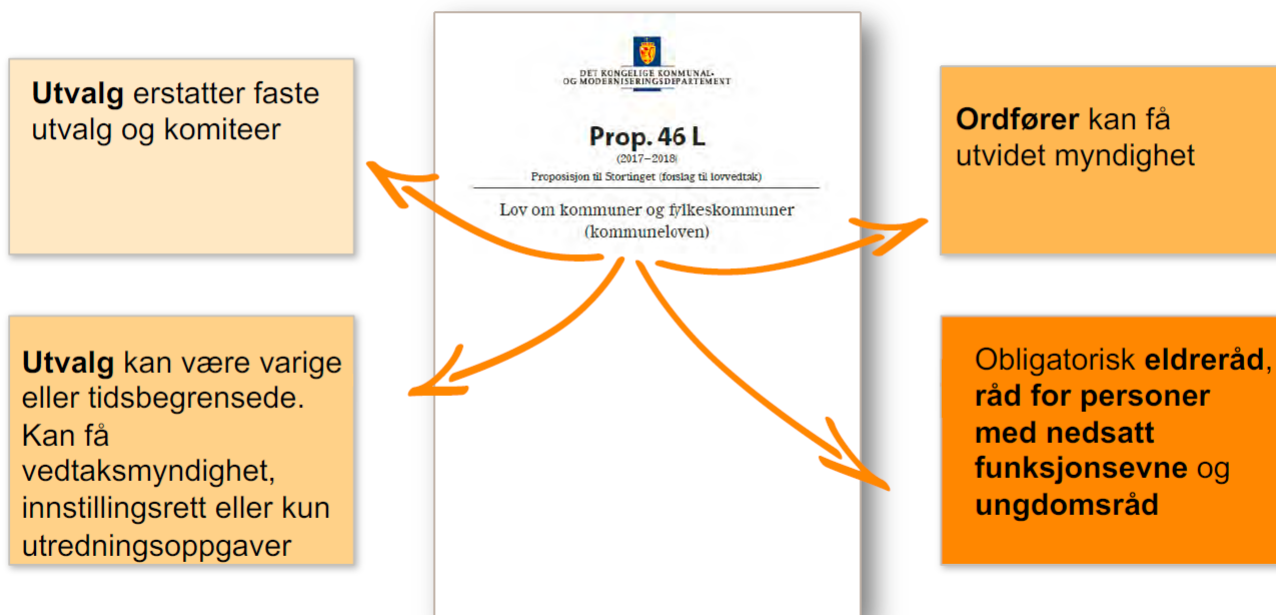
Foto: Eva Kvelland

Verdt å merke seg: politisk organisering

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Verdt å merke seg: politisk organisering II

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

To ulike typer organer – men samme regler gjelder for begge!

Folkevalgte organer (§5-1)

- a) kommunestyre og fylkesting
- b) formannskap og fylkesutvalg
- c) kommuneråd og fylkesråd
- d) utvalg, inkludert kommunedelsutvalg og kontrollutvalg
- e) arbeidsutvalg
- f) felles, folkevalgt nemnd i vertskommunesamarbeid
- g) kommunestyre- og fylkestingskomiteer
- h) styret for deler av den kommunale eller fylkeskommunale virksomheten i parlamentarisk styrte kommuner eller fylkeskommuner
- i) representantskap og andre styringsorganer for et interkommunalt politisk råd
- j) representantskap for et kommunalt oppgavefellesskap
- k) et kommunalt eller fylkeskommunalt folkevalgt organ hjemlet i særlov

Andre kommunale organer (§5-2)

- a) partssammensatte utvalg
- b) styret for en institusjon
- c) underordnete styringsorganer for et kommunalt oppgavefellesskap
- d) styret for et kommunalt eller fylkeskommunalt foretak
- e) eldreråd, råd for personer med funksjonsnedsettelse og ungdomsråd eller annet medvirkningsorgan for ungdom

Hvem er folkevalgt?

- Med folkevalgte menes i denne loven medlemmer av kommunestyret og fylkestinget og personer som et folkevalgt organ har valgt inn i et folkevalgt organ eller et annet kommunalt organ etter § 5-2.
- Dersom administrativ ledelse velges inn i **underordnede** organer i kommunalt oppgavefellesskap, så skal de likevel ikke anses som folkevalgte.

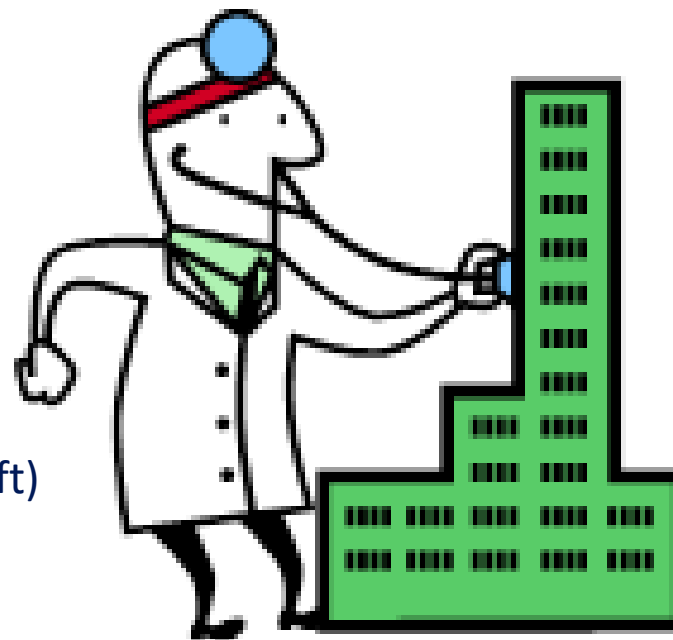
Folkevalgte som har vervet som sin hovedbeskjeftigelse får flere rettigheter

Skal-bestemmelser:

- Rett til sykepenger
- Rettigheter ved yrkesskade
- Permisjoner (skal selv gi forskrift)

Kan-bestemmelser:

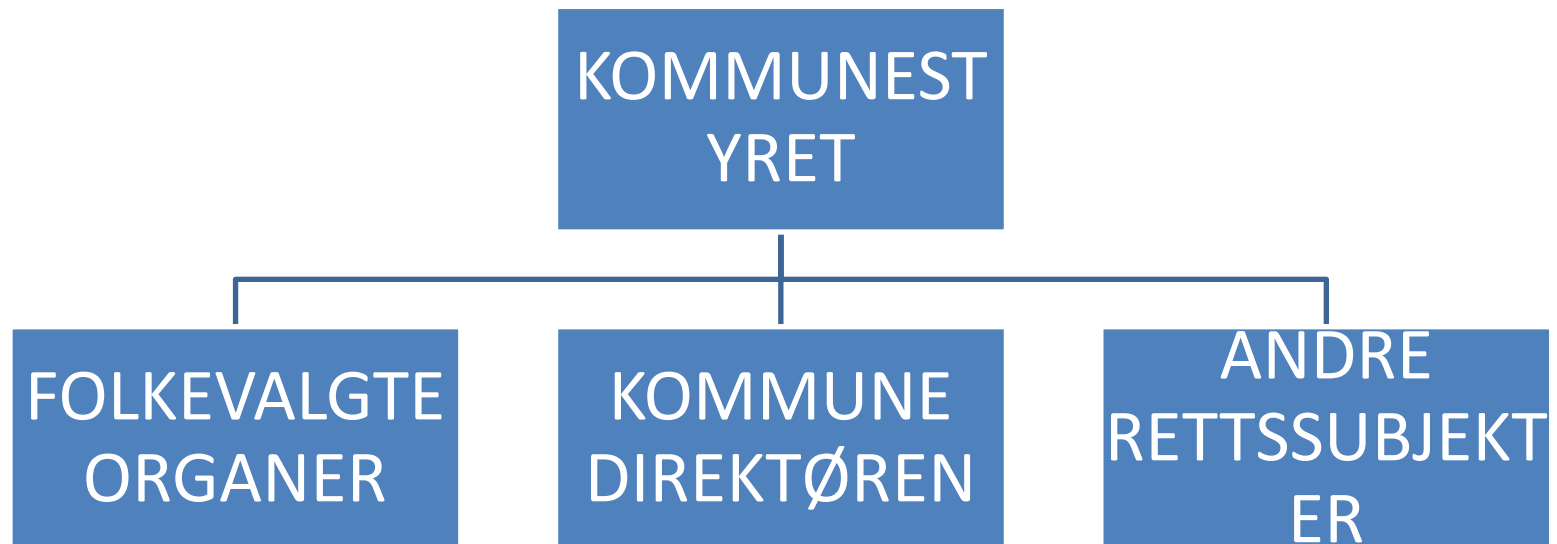
- Rett til ettergodtgjøring (skal selv gi forskrift)
- Pensjonsordning (Kongen kan gi forskrift)

KS anbefaler...

- **Sykepenger**
 - Kommunen/fylkeskommunen utbetaler det overskytende av 6 G
- **Yrkesskade**
 - å tegne frivillig yrkesskadeforsikring og eventuelt andre tilleggsforsikringer
- **Permisjoner**
 - Kommunen/fylkeskommunen skal løse dette gjennom at den folkevalgte får beholde sin godtgjørelse
- **Ettergodtgjøring**
 - 1,5 mnd dersom den folkevalgte har en jobb å gå tilbake til
 - 3 mnd dersom den folkevalgte ikke har en jobb å gå tilbake til
- **Pensjonsordning**
 - KS anbefaler at dette diskuteres i kommunestyret/fylkestinget, og at pensjonsordninger innføres i alle kommuner og fylkeskommuner for folkevalgte som har vervet på hel- eller deltid

Delegering av myndighet

MER MYNDIGHET TIL ORDFØRER KAP 6

- Møte, tale og **forslagsrett** i alle folkevalgte organer unntatt kommune/fylkesråd og organer under dem, men kun møte og talerett i kontrollutvalget
- Treffe vedtak i saker som ikke har prinsipiell betydning **hastesaker** (nytt) og **opprette utvalg** som skal forberede saker som ikke har prinsipiell betydning (nytt). Kan gis av kommunestyret og formannskap.
- Ordfører skal rapportere til kommunestyret hvordan den delegerte myndigheten er benyttet.
- Men også en utvidet adgang til å suspendere ordfører
- Ikke direkte valg av ordfører

Samhandling mellom bystyret og administrasjonen

Ulike roller – klare grenser men åpenhet for
«vekslingsfeltet»

RISØR KOMMUNE
DEN HVITE BY VED SKAGERRAK

Gruppesamtale

Gruppene jobbe med konkrete eksempler på «vekslingsfelt» utfra rollene som folkevalgte har.

- * Arbeidsgiverrollen
- * Lederrollen
- * Styringsrollen
- * Ombudsrollen
- * etikk – god praksis i Risør Kommune

Gruppesamtale

Gruppene jobbe med konkrete eksempler på «vekslingsfelt» utfra rollene som folkevalgte har.

- * Arbeidsgiverrollen
- * Lederrollen
- * Styringsrollen
- * Ombudsrollen
- * etikk – god praksis i Risør Kommune

RISØR KOMMUNE
DEN HVITE BY VED SKAGERRAK

Case

Folkevalgt og ansatt i samme kommune

Case

Fastsetting av godtgjøring til folkevalgte

I kommunestyret er det fem av 21 representanter ansatt i kommunen. En av disse er også hovedtillitsvalgt for de ansatte.

Kommunestyret skal behandle arbeidsgiverpolitisk plattform for kommunen.

- Hvordan skal politikere som er ansatt i kommunen forholde seg i denne saken?
- Kan en folkevalgt som er hovedtillitsvalgt være med på denne behandlingen i kommunestyret?

Case

Habilitet, skolenedleggelse

Case

Habilitet, skolenedleggelse

Kommunestyret her bestemt at administrasjonen skal utrede skolestrukturen i hele kommunen. Når utredningen er ferdig kommer den opp til behandling i kommunestyret.

Kommunedirektøren foreslår å legge ned 3 av 5 skoler og utvide de 2 som blir igjen.

To av kommunestyrerepresentantene er lærere i kommunen. Den første på en av skolene som er foreslått nedlagt og den andre på en skole som er foreslått utvidet.

En annen politiker er leder av FAU på en skole som foreslås lagt ned og har gjennom hele prosessen uttrykt misnøye med rådmannens forslag.

Case

Habilitet, skolenedleggelse

- Er kommunestyrerepresentantene som er lærerne habile til å behandle saken?
 - Er kommunestyrerepresentanten som er ledere av FAU være med å behandle saken?
-

Case Arbeidsgiverrollen

Kommunedirektøren i Lillevik kommune har avslått søknad om permisjon fra to medarbeidere. Disse to likte ikke avgjørelsen og henvendte seg til to kommunestyrerepresentanter og «klaget sin nød».

De to folkevalgte troppet senere opp på kommunedirektørens kontor hvor de ba om en forklaring på hvorfor permisjonssøknadene ble avslått.

Kommunedirektøren viste til at han kun forholdt seg til kommunestyret som kollegium og de to folkevalgte fikk derfor ikke et svar.

Case Arbeidsgiverrollen

I neste kommunestyremøte stiller en av representantene spørsmål til ordføreren om den konkrete saken.

Det blir en stor debatt om hvorvidt kommunedirektørens kunne avslå søknader om permisjon og ikke minst om kommunedirektørens bare kunne «avvise» de to folkevalgte på den måten han hadde gjort.

Det fremmes ikke forslag om at kommunedirektørens beslutning skal omgjøres.

- Kan en kommunestyrerepresentant forlange svar fra kommunedirektøren i enhver sak?
- Hvor går grensen mellom kommunestyrets arbeidsgiveransvar og kommunedirektørens arbeidsgiveransvar?

RISØR KOMMUNE
DEN HVITE BY VED SKAGERRAK

Gode rammer og god praksis

- *Kommuneplanen
- * Delegasjonsreglementet
- * Eierskapsmelding
- * Plan for forvaltningsrevisjon

Lunsj til 12.15

RISØR KOMMUNE
DEN HVITE BY VED SKAGERRAK

De folkevalgte og media

Med spesiell vekt på sosiale medier

Jannike Arnesen, Folkevalgt Kristiansand
Kommune

RISØR KOMMUNE
DEN HVITE BY VED SKAGERRAK

Fredrik Folkevalgt

[Å stå i stormen](#)

RISØR KOMMUNE
DEN HVITE BY VED SKAGERRAK

3.0

RISØR KOMMUNE
DEN HVITE BY VED SKAGERRAK

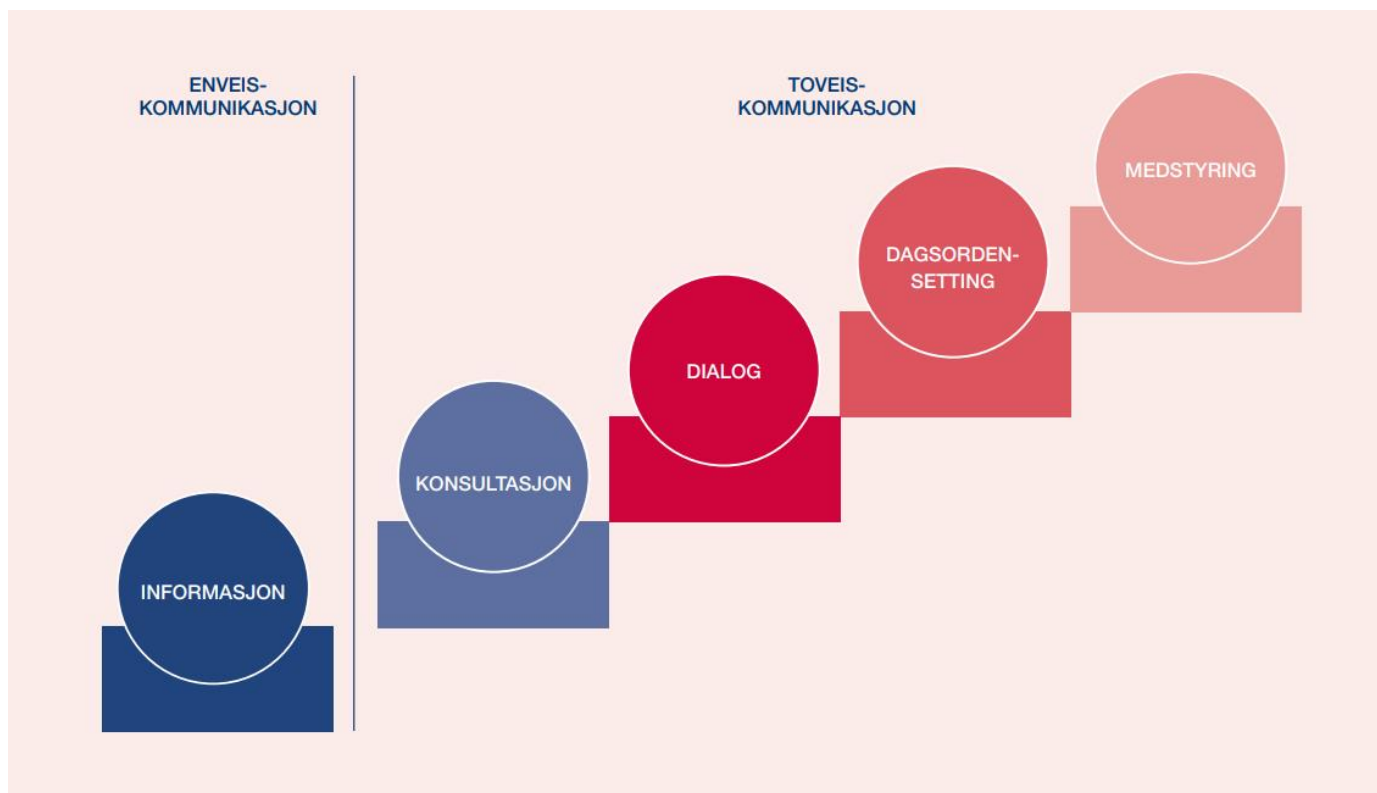

Kommune 3.0

«En selvstendig og nyskapende kommunesektor»

Deltakelsestrappa – fra informasjon til medstyring

Hva er nytt?

Gammelt

- Administrasjonen **utarbeider** en sak
- Politikerne **behandler**
- Administrasjonen **iverksetter**
- Innbyggerne **benytter** seg av tilbudet

Erfaringer

- Med involvering av innbyggerne tidlig i beslutningsprosessen

Nytt

- Forvaltningen **tilrettelegger**
- Politikerne **utvikler politikk**
- Borgerne **medskaper**
- **Felles ansvar** for utføring

Forventninger

- Oppnå hurtigere og bedre gjennomføring
- Innovative løsninger og bedre effekt
- Redusere ressursforbruk

Aktørene

Korte innlegg fra

- ⌚ Lokalt næringsliv (Roy Langseth, IMS)
- ⌚ Idrettslag (Kristin Dahle, IDUN IL)
- ⌚ Trebåt/kammermusikk (Liv Jorunn Bredal Larsen)

Fredrik Folkevalgt

[Initiativ og planlegging](#)

Vi skal skape framtidens Risør!

Bystyret om sin rolle i innovasjonsarbeidet

Oppsummeringer/avklaringer

Veien videre

Prosessleder og ordfører

RISØR KOMMUNE
DEN HVITE BY VED SKAGERRAK

RISØR KOMMUNE
DEN HVITE BY VED SKAGERRAK

Ordfører Per Kristian Lunden

RISØR KOMMUNE
DEN HVITE BY VED SKAGERRAK

RISØR KOMMUNE
DEN HVITE BY VED SKAGERRAK

RISØR KOMMUNE
DEN HVITE BY VED SKAGERRAK

RISØR KOMMUNE
DEN HVITE BY VED SKAGERRAK

RISØR KOMMUNE
DEN HVITE BY VED SKAGERRAK

RISØR KOMMUNE
DEN HVITE BY VED SKAGERRAK

RISØR KOMMUNE
DEN HVITE BY VED SKAGERRAK

Litt om forvaltningsnivåene og kontrollsystemene

Kontrollutvalget
Revisjonen

Rådmannens internkontroll

RISØR KOMMUNE
DEN HVITE BY VED SKAGERRAK

